

İç Mekan Süs Bitkilerinde Gübreleme

Tüm kültür bitkileri gibi iç mekan süs bitkileri yetiştiriciliğinde de amaç nicelik ve nitelik yönünden yüksek ürün elde etmektir. Bu amaca ulaşmak için alınan kültürel önlemlerin başında gübreleme gelmektedir.

İç mekan süs bitkilerinde uygun olan gübreleme biçimi, bitkinin gelişme dönemlerine bağlı olarak besin maddeleri arasındaki dengenin uygun biçimde ayarlanabildiği bir gübrelemedir. Sözcüğü, vejetatif gelişimin başlangıcında (genellikle İlkbaharda) veya genç bitkilerde azot (N)'çe zengin bir gübreleme programı uygundur. Böylece bitkinin yaprak ve sürgün oluşumu hızlandırılmış olur. Tomurcuklanma ve çiçek açma döneminde ise, çiçeklenmeyi özendirmek ve çiçek kalitesini artırmak için fosfor (P) ve potasyum (K) ağırlıklı gübreler kullanılması uygundur.

İyi bir çiçekli bitki için gübre karışımı çok fazla azot içermemelidir. Eğer bu bitkilerin beslenmesinde azotlu gübre fazlaca kullanılırsa yaprak gelişimi hızlanır ve gübrenin çok yararlı olduğu izlenimini verir. Ancak, daha sonraki dönemlerde çiçek oluşumunun yetersiz kaldığı görülür. Gübredeki en uygun N: P₂O₅:K₂O oranı 6:4:6 şeklinde olmalıdır. Kaktüslerde ve diğer sukkulent bitkilerde ise 4:7:5 oranı daha uygundur. Yani bu bitkilere daha az N, buna karşılık daha fazla P ve K verilmelidir. Ancak, bu konuda tam bir görüş birliği yoktur. Yapılan çeşitli araştırmaların sonuçlarına göre, belirli bitkiler için önerilen N:P:K oranları arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Doğal olarak, verilecek gübre çeşit ve miktarını,

kullanılan saksı toprağının (harcın) özelliği de etkimektedir.

İç Mekan Süs Bitkilerinin Gübrenmesinde Dikkat Edilmesi Gerekli Konular

- Saksı toprağının önce toprak asiditesi ayarlanmalıdır. Saksılı süs bitkilerinin en iyi gelişme gösterdikleri pH dereceleri genelde hafif asit veya asit olmak la beraber, gene az çok farklılıklar gösterir.
- Gübrelemede, yetiştirme ortamının cins ve karışım oranları dikkate alınmalıdır. Örneğin kumun fazla olduğu ortamlar, su tutma gücü daha fazla olan ortamlara nazaran (bitki türü farklılıkları dikkate alınmakla beraber) az, fakat daha sık aralıklarla gübrenmelidir.
- Kullanılacak gübreler hafif asit özellikte olmalıdır.
- Gübreleme düşük konsantrasyonda ve azar azar yapılmalıdır. Fazla gübre toksik etki yapar, özellikle kılcal köklere zarar verir.
- Gübrelemeden sonra bitki iyice sulanmalıdır.
- Çoğunlukla 1-4 g kompoze gübrenin 1 litre suda eritilmesi ile oluşan besin eriyiği bir defada yalnızca bir saksıya değil, 8-10 saksıya bölünerek verilmelidir.
- Gübreleme gölgede yapılmalı ve uygulama akşamüstü olmalıdır. Böylece yapraklar üzerine damlayan eriyiğin yanık lekeleri oluşturması önlenmiş olur.
- İlke olarak dinlenme döneminde bitkilere gübre verilmemelidir. Bu nedenle gübrelemeye Sonbahar başlangıcında son verilmelidir. Ancak, kışın sıcak yerlerde bitkiler tam olarak dinlenme dönemine giremediğinden gübreleme aralıkları uzatılarak, ayda bir kez düşük konsantrasyonda (1 litre suya 1 g) gübre verilebilir.
- Saksıları yeni değiştirilmiş olan bitkilere, köklerinde oluşan yaralar kapanmadan ve yeni kökler oluşmadan önce gübre verilmemelidir.
- Yavaş büyüyen türlerde genç bitkilere, gübreleme ile hızlı büyüme sonucu oluşabilecek anormal gelişmelere engel olmak ve fizyolojik dengeyi sağlamak için gübre verilmemelidir. Bunlara gübre vererek hızlı büyümeye teşvik, bazı fizyolojik bozukluklar ve anormal şekillerin oluşmasına neden

olur. Hızlı büyüyen süs bitkilerinin ise gübreleme ihtiyaçları daha fazladır.

- Yaprakları alaca renkli olan bitkilere az gübre verilmelidir. Aksi halde alacalı renk düz yeşil renge dönüşür.

- Besin maddeleri eksikliklerinin görüldüğü haller dışında hasta bitkilere fazla gübre verilmemelidir. Çünkü bu bitkiler besin maddelerini alamadıkları gibi, genellikle zayıf durumdaki köklere gübre olumsuz etki yapar.
- Yalnız yaprakları için yetiştirilen sürekli yeşil otsu bitkilerin, genellikle kış sonundan sonbahar başlangıcına değin gübrenmelerine karşın, çiçekleri için yetiştirilen bitkiler esas gelişme döneminde, tomurcuk ve çiçek oluşumu sırasında, yapraklarını döken süs bitkileri ise bir miktar yapraklandıktan sonra gübrenirler.

Besin Elementi Noksanlık ve Fazlalıkları

İç mekan süs bitkilerinde bazı besin maddelerinin gereğinden fazla verilmesi de az verilmesi kadar ve bazı durumlarda belki de daha da fazla zararlı olur ve diğer bazı besin elementlerinin alınmasını zorlaştırır. Fazla gübreleme bitkinin ve çiçeklerinin dayanıklılığını azaltır. Satın alınan süs bitkilerinin başlangıçtaki güzel görünümünü zamanla kaybettikleri gözlenir. Bu konuda gübreleme yapmanın veya uygun gübre kullanmamanın etkileri büyüktür. Bu nedenle önce bitkinin gübrenmeye ihtiyacı olup olmadığını ve sonra da hangi gübrelere ihtiyacı bulunduğu konusunu tek tek uygulamalarda herhangi bir analize (yaprak ve toprak

analizi gibi) başvurmaksızın bazı pratik gözlemlerle kabaca da olsa tahmin etmek mümkündür.

Azot

Süs bitkilerinde sürgün ve yaprak gelişimini sağlayan azot noksanlığı ilk önce kendisini yaşlı yapraklarda belli eder. Bu yapraklarda koyu yeşil renk kaybolur önce yeşilimsi sarı bir renk oluşur. Diğer yapraklar da normalden daha küçük olur. Sonra bütün yaprak renkleri sararır ve yapraklar dökülmeleri başlar. Ancak sararmaların, yetersiz sulama veya aksine fazla sulama, kötü drenaj ve demir noksanlığından da kaynaklanabileceğini dikkate almak gerekir. Azot yetersizliğinde ayrıca sürgün oluşumu yavaşlar ve sürgünler sertleşir. Azotun aşın verilmesi halinde ise yaprak ve sürgünlerde, gövdede gevşek bir yapı, yapraklarda büyüme, koyulaşma ve gelişmeye karşı, çiçek veriminde bir gerileme gözlenir.

Fosfor

Süs bitkilerinde kök gelişimini, çiçek tomurcuğu ile renk pigmentinin oluşumunu, çiçeklenmenin bol olmasını ve çiçeklerin uzun süre dayanmasını sağlayan fosforun noksanlığında ise; ilk belirtiler yaşlı yapraklarda başlar, yapraklar parlaklığını kaybeder, donuklaşır. Sonra yaprakların altında damarlar arasında gri, sarı, menekşe renkli, kırmızı lekecikler gözlenir. Genç yapraklar küçülür, yaşlıları dökülür, bitkilerde gelişme ve yan dal oluşumu zayıflar. Çiçekler azalır, geç açar ve çiçekler küçük kalır. Fosforun fazlaca verilmesi ise daha çok diğer bazı elementlerin alınmasını güçleştirir.

Potasyum

Süs bitkilerinde sürgün ve gövdenin yeter derecede sertleşmesini sağlayan, bitkiye dayanıklılık kazandıran, beslenmeden kaynaklanan yaprak buruşmaları, kıvrılmaları ve dökülmelerinin hızlanmasını önleyen ve çiçeklerin daha iyi kokmasını sağlayan potasyumun, noksanlıkları ise, kendisini yapraklarda uçlardan başlayıp kenarlara doğru giden sararmalar ve sonra da kahverengine dönüşmeler ve dökülmelerde ortaya çıkar. Çiçekler

soluk renkte ve küçük kalır. Potasyum fazlalığı ise azot ve kalsiyum alımını güçleştirir. Yapraklan zamanından önce sarartır.

Burada ancak bu üç önemli elementin noksanlıkları ve fazlalıklar ile ilgili kısa bilgi verilmesi ile yetinilmiştir.

Gübreleme Zamanı

Gübrelemenin zamanına gelince; Azot gübreleri genellikle büyüme başlarken ilkbahar ve yaz başlangıcında azotça zengin kompoze gübreler olarak verilmesi, fosfor oranının çiçeklenmenin başlangıcında artırılması, vejetasyon sonuna doğru dokularda gerekli sertleşmeyi ve dayanıklılığı arttırmak üzere de potas gübrelerinin daha ağırlıklı olarak verilmesi esas alınmalıdır.

Gübrenin ne miktar ve ne aralıklarla verilmesi gerektiği; sorunu ise türlere göre büyük ölçüde değişir. Çiçekli bir süs bitkisinin iyi ve bol çiçekler oluşturması için fazla azot içeren karışımlar kullanmamalıdır. Yaprakları için yetiştirilen süs bitkilerinde ise aksi düşünülmelidir.

🏠: Alparslan Türkeş Bulvarı, No: 492
33740, Erdemli / MERSİN
🌐: <https://arastirma.tarimorman.gov.tr/alata>
@: alata@tarimorman.gov.tr
☎: 0 324 518 00 52
📠: 0 324 518 00 80

T.C.

TARIM ve ORMAN BAKANLIĞI

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü

Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü

İç Mekan Süs Bitkilerinde Gübreleme

Dr. Ayhan AYDIN

Mersin-2022